

ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ (Δεκέμβριος 2009)

Συγγραφέας: ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΗΤΣΟΣ

Τελικά, μήπως είχε δίκιο ο Τζέιμς Χάνσεν, ο Αμερικανός επιστήμονας που επισήμανε πρώτος τους κινδύνους από την υπερθέρμανση του πλανήτη, όταν είπε ότι από μια κακή συμφωνία θα ήταν καλύτερα να μην υπάρξει καθόλου συμφωνία;

Ίσως να οφείλονται όλα σε μια μεγάλη παρεξήγηση. Ίσως η απογοήτευση για το αποτέλεσμα της Συνόδου της Κοπεγχάγης να οφείλεται στην ψευδαίσθηση ότι το αντικείμενο των συζητήσεων που έγιναν εκεί επί δύο εβδομάδες ήταν αποκλειστικά επιστημονικό, δηλαδή οι κλιματικές αλλαγές και η αντιμετώπιση των επιπτώσεών τους. Λάθος: αυτό που πραγματικά «παιζόταν» ήταν η παγκόσμια κυριαρχία για τις επόμενες δεκαετίες. Η δανική πρωτεύουσα αποτέλεσε το θέατρο ενός νέου Ψυχρού Πολέμου, όπου τη θέση της Σοβιετικής Ένωσης την είχε καταλάβει η Κίνα. Όπως είπε χαρακτηριστικά κάποια στιγμή ο επικεφαλής της κινεζικής αντιπροσωπείας Σίε Ζενχούα, για να δικαιολογήσει την άρνηση της χώρας του να δεχθεί διεθνή έλεγχο των περιβαλλοντικών της δεσμεύσεων: «Πρόκειται για την εθνική μας κυριαρχία και το εθνικό μας συμφέρον».

Από την άποψη αυτή, δεν έχει πολύ νόημα να αναζητήσει κανείς ποιος ευθύνεται για την έκβαση της Συνόδου, αν φταίει ο Ομπάμα που δεν πίεσε αρκετά ή πίεσε υπερβολικά την Κίνα, αν φταίει ο Ουέν Τζιμπάο που ήταν χωμένος στην ίντριγκα, ή αν φταίνε οι Ευρωπαίοι που περίπου απουσίαζαν. «Οι ηγέτες έμοιαζε να είχαν ξεχάσει ότι δεν διαπραγματεύονταν αριθμούς, αλλά ανθρώπινες ζωές», δήλωσε η πρόεδρος της Oxfam Μπάρμπαρα Στόκινγκ. Σωστό. Περισσότερο κι από τους αριθμητικούς στόχους, όμως, στη Σύνοδο συγκρούονταν εθνικισμοί. Οι Κινέζοι δεν ανέχονται να τεθούν περιορισμοί στην ανάπτυξή τους και πολύ περισσότερο να ελέγχουν άλλοι την εκπλήρωση αυτών των περιορισμών. Οι Αμερικανοί δεν είναι διατεθειμένοι να αλλάξουν τον τρόπο ζωής τους και πολύ περισσότερο να τους καθορίσουν έναν άλλο τρόπο ζωής το Τουβαλού ή οι Μαλδίβες. Οι Ευρωπαίοι δεν είναι και πολύ καλύτεροι: η πρόταση που κατέθεσαν στη Σύνοδο ήταν μεν φιλόδοξη, αλλά γινόταν εκ του ασφαλούς.

Θα ήταν λοιπόν καλύτερα να είχε καταρρεύσει η Σύνοδος; Όχι. Οι επιστήμονες μπορεί να είναι απελπισμένοι, οι διαδηλωτές μπορεί να είναι έξαλλοι, αλλά τον κόσμο τον κυβερνούν οι πολιτικοί. Και η πολιτική είναι ως γνωστόν η τέχνη του εφικτού. Είναι αλήθεια ότι η συμφωνία της οποίας η Σύνοδος «έλαβε γνώση» (αφού δεν υιοθετήθηκε απ' όλους) είναι αόριστη και μη δεσμευτική. Είναι παρήγορο όμως ότι οι δύο μεγαλύτεροι ρυπαντές του πλανήτη- η Κίνα και οι ΗΠΑ, οι λεγόμενοι G20 αναγνωρίζουν επιτέλους την ύπαρξη και το μέγεθος του προβλήματος. Η επικράτηση της δικής τους «γραμμής», επισημαίνει ο οικονομολόγος Ερίκ Λε Μπουσέ στον ιστότοπο Slate, επαναφέρει την οικονομία πάνω από την οικολογία, ή ορθότερα δείχνει ότι η λύση δεν μπορεί να προέλθει παρά από το πάντρεμα της οικονομίας με την οικολογία. Η γέννηση μιας νέας ανάπτυξης: μήπως αυτό είναι το πραγματικό στίγμα της Κοπεγχάγης;

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», 21 Δεκεμβρίου 2009, σ. 61.